

Homer opisuje Mykeny, jako „złociste” lub „złote”. Kiedy w XIX w. rozpoczęły się badania wykopaliskowe, które doprowadziły do odkrycia Myken, datowanych w największej części na późną epokę brązu (XVII – XI w. p.n.e.), wydawało się, że słowa Homera niosą ziarno prawdy. Fascynujące złote wyroby, takie jak bogato zdobione naczynia, wyrafinowana biżuteria i osobliwe złote maski, odnalezione zostały wraz z licznymi przedmiotami wykonanymi ze srebra, brązu i ołowiu. Odkryte skarby doprowadziły wielu badaczy do przekonania, że **metal odgrywał decydującą rolę w rozwoju politycznym, ekonomicznym i społecznym Myken**, które stały się jednym z najważniejszych centrów kultury mykeńskiej w południowej części ładu greckiego. Pomimo tego przekonania, do dziś nie powstało wszechstronne opracowanie wyrobów metalowych z późnej epoki brązu z Myken i tak naprawdę niewiele tylko pytań o metale pojawiło się w dotychczasowych badaniach. W rezultacie, **ciągle mało wiadomo o tym, jaką rolę mogły pełnić metale w życiu mieszkańców Myken.**

Relacje pomiędzy ludźmi i przedmiotami są bardzo skomplikowane. Ludzie często obwiniają przedmioty, że celowo się niszczą lub psują, omawiają cechy przedmiotów, tak jakby były cechami osobowości i nawiązują bliskie relacje z przedmiotami. Złożona sieć tych relacji opisywana jest przez termin *‘entanglement’* (uwikłanie). Ostatnio, specjaliści w badaniach nad kulturą materialną wprowadzają taki właśnie sposób myślenia o ‘przedmiotach’ swoich badań. To podejście odnowiło zainteresowanie procesami, w których rzeczy stają się częścią praktyk społecznych, tj. używane są w szerokim zakresie zwykłych i wyjątkowych, szczególnych czynności, które przeplatając się wzajemnie, tworzyły kulturę określonej społeczności. Związki ludzi i rzeczy mogą być badane poprzez próby prześledzenia *biografii* określonych przedmiotów, od momentu ich wytworzenia, poprzez rozmaite fazy użytkowania, do chwili ich usunięcia ze świata ludzi poprzez np. złożenie do grobu lub przypadkowe zgubienie.

Podobne podejście, zorientowane na użytkowanie przedmiotów, nie było do tej pory stosowane w odniesieniu do mykeńskich wyrobów metalowych. Chcąc je wprowadzić, w swoim projekcie zbieram dane o około 5000-cach przedmiotów metalowych z Myken, opierając się na raportach wykopaliskowych i bezpośredniej analizie materiału. Cechy i kontekst każdego przedmiotu będą analizowane statystycznie, w połączeniu z danymi pochodzącymi ze źródeł ikonograficznych i pisanych. Rezultaty tych analiz zostaną wykorzystane do rozpoznania schematów relacji pomiędzy ludźmi i wyrobami metalowymi, które z kolei rzucą nowe światło na społeczeństwo Myken. Celem projektu jest uwzględnienie całego spektrum społeczności Myken, a nie tylko najbogatszych obywateli, oraz zbadanie zmian jakie zachodziły na przestrzeni czasu.

Moje badania pozwolą na:

- 1) rozpoznanie, w jakich praktykach społecznych pojawiają się (lub nie pojawiają się) wyroby metalowe
- 2) zbadanie kulturowo określonych kryteriów, które decydowały o dostępie do metali w Mykenach oraz związanymi z tym procesami adaptacji, wykluczenia i odrzucenia w obrębie społeczności Myken
- 3) odtworzenie typowych *biografii* wyrobów metalowych, zidentyfikowanie nietypowych losów przedmiotów i zbadanie dlaczego mogły się pojawiać *biografie* nietypowe.

Odpowiedź na te trzy pytania badawcze znacząco pogłębi nasze rozumienie różnych poziomów **relacji** (*‘entanglement’*) pomiędzy ludźmi a wyrobami metalowymi w Mykenach; relacji, które towarzyszyły powstaniu, rozkwitowi i upadkowi świata mykeńskiego.